

Sygn. akt II KK 249/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **L. W. R.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 31 maja 2022 r. kasacji Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 4 lutego 2022 r., sygn. akt V Ka [...],

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P.

z dnia 19 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K [...],

**1. uchyla zaskarżony wyrok i utrzymany nim w mocy wyrok
Sądu Rejonowego w P. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.
umarza postępowanie;**

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2021 r., o sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w P., po rozpoznaniu sprawy L. W. R., oskarżonego o to, że w dniu 3 marca 2020 r. w miejscowości W. P., gm. G., woj. L. prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy

marki F. o nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości wynoszącym 1,45‰, 1,42‰, 1,32‰ alkoholu etylowego w próbkach krwi, tj. o czyn z art 178a § 1 k.k., orzekł:

1. L. W. R. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. skazał go na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
1. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu tytułem próby na 2 lata;
2. na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 10 złotych;
3. na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat;
4. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 zł.

Sąd Rejonowy w P. orzekł również o kosztach postępowania.

Orzeczenie to zostało zaskarżone w całości na korzyść oskarżonego przez jego obrońcę. W złożonej apelacji domagał się on zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 4 lutego 2022 r., sygn. akt V Ka [...], zaskarżony wyrok utrzymał w mocy orzekając jednocześnie w przedmiocie kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym. Pisemne uzasadnienie orzeczenia nie zostało sporządzone.

Podejmując czynności zmierzające do wykonania prawomocnego wyroku. Sąd Rejonowy w P. powziął informację o zgonie oskarżonego. Jak wynika z uzyskanego odpisu skróconego aktu zgonu, L. W. R. zmarł w dniu [...] 2022 r. (k. 217).

Wyrok został zaskarżony w całości na korzyść oskarżonego L. W. R. przez Prokuratora Generalnego. Skarżący zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art.

17 § 1 pkt 5 k.p.k., polegające na rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2022 r. apelacji obrońcy oskarżonego L. W. R. i wydaniu wyroku utrzymującego w mocy zaskarżone orzeczenie, podczas gdy w dacie wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w L. istniała okoliczność wyłączająca postępowanie w postaci śmierci oskarżonego, która nastąpiła w dniu [...] 2022 r., stanowiąca bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia wskazaną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego niniejszą kasacją wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w P. i umorzenie postępowania wobec oskarżonego L. W. .na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy oskarżony zmarł. Ziszczenie się tej negatywnej przesłanki procesowej nakazuje uchylenie dotkniętego nią orzeczenia, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść wyroku (art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.).

Jak jednolicie podkreśla Sąd Najwyższy *„śmierć oskarżonego stanowi bezwzględną przesłankę procesową, skutkującą - z woli ustawodawcy wyrażonej w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. - niedopuszczalnością postępowania karnego. Jej stwierdzenie wymusza bądź to niewszczywanie procesu wobec sprawcy, który zmarł, bądź też umorzenie toczącego się postępowania wobec takiej osoby. Proces umarza się zatem w każdym jego stadium, w którym przesłanka ta zaistnieje, także po wydaniu wyroku, ale przed jego uprawomocnieniem. Stąd też wydanie wyroku skazującego wobec oskarżonego, mimo jego śmierci w toku procesu, stanowi zawsze bezwzględną podstawę do uchylenia tego orzeczenia, wskazaną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Zaistnieje ona także mimo braku wiedzy sądu o samym fakcie śmierci oskarżonego. Śmierć oskarżonego - jak wspomniano - należy do negatywnych i ściśle procesowych przesłanek, a stanowiący o jej konsekwencjach przepis art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. jest w swej treści i jednoznaczny i bezwzględny. Powinien być zatem stosowany niezależnie od powodów zaistnienia tego uchybienia.”* (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r.. III KK 147/13, LEX nr 1318414). Śmierć oskarżonego nie jest natomiast negatywną przesłanką postępowania kasacyjnego, jeśli kasacja jest wniesiona na jego korzyść (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2021 r., II KK 425/20. LEX nr 31 19760).

Tego rodzaju sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Oskarżony L. W. R. zmarł w dniu [...] 2022 r., a więc przed wydaniem w dniu 4 lutego 2022 r. wyroku Sądu Okręgowego w L. w sprawie o sygn. akt V Ka [...]. Jednocześnie w dacie tej, wobec wniesienia apelacji, nieprawomocne było orzeczenie Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 sierpnia 2021 r., wydane w sprawie o sygn. akt II K [...]. W konsekwencji, wskazany wyrok Sądu odwoławczego zapadł w warunkach zmaterializowania się negatywnej przesłanki procesowej nakazującej umorzenie postępowania stosownie do dyspozycji art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., do czego jednak nie doszło, z uwagi na brak stosownej wiedzy sądu orzekającego w sprawie. Z powyższych względów wniesiona kasacja jest oczywiście zasadna.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

a.s.

